

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/127/2024
Identifikačné číslo spisu:	5122200547
Dátum vydania rozhodnutia:	29.01.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Mario Dubaň
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:5122200547.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu EOS KSI Slovensko, s.r.o., Bratislava, Prievozská 2, IČO: 35724803, zastúpeného advokátskou kanceláriou Remedium Legal, s.r.o., Bratislava, Prievozská 2, IČO: 53255739, proti žalovanému Q. A., narodenému XX.. XXXX, mesto U., o zaplatenie 2 784,69 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 25Csp/3/2022, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 13. marca 2024 sp. zn. 7CoCsp/7/2024, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanému nepriznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) podľa § 387 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) výrokom I. potvrdil rozsudok Okresného súdu Žilina (ďalej aj „súd prvej inštancie“ resp. „prvoinštančný súd“) zo 14. novembra 2023 č. k. 25Csp/3/2022-197, ktorým zamietol žalobu žalobcu o zaplatenie 2 784,69 eura s príslušenstvom titulom nevrátenia poskytnutých finančných prostriedkov formou spotrebiteľského úveru a ktorým rozhodol, že žalovaný má voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%; výrokom II. žalovanému nepriznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Výrokom III. nariadil súdu prvej inštancie vydať opravné uznesenie na opravu záhlavia rozsudku č.k. 25Csp/3/2022-197 v časti opravy bydliska žalovaného, ktoré má správne znieť: „mesto Žilina“.

1.1. V dôvodoch rozhodnutia súd prvej inštancie po právnej stránke aplikoval ustanovenia § 53 ods. 9, § 565, § 39 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“), § 1 ods. 1, 2 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy o úvere (ďalej len „zákon č. 129/2010 Z. z.“) a § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých

zákonov (ďalej len „zákon o bankách“). Po vykonanom dokazovaní prvoinštančný súd dospel k záveru, že žalobca neunesol dôkazné bremeno ohľadne preukázania platného postúpenia tzv. tvrdenej zročnej pohľadávky z právneho predchodcu žalobcu (Tatra banka, a.s.) na súčasného žalobcu, a to vzhľadom na žalobcom tvrdené skutočnosti, ohľadne: a) platného zosplatnenia nároku žalobcu v zmysle § 53 ods. 9 OZ s odkazom na § 565 OZ (z dôvodu absencie konkretizácie splátky, pre ktorú došlo k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti pohľadávky) a b) platného postúpenia pohľadávky so strany právneho predchodcu žalobcu - banky na žalobcu s poukazom na nepreukázaný zákonný postup pred postúpením pohľadávky z banky na žalobcu v zmysle § 92 ods. 8 zákona o bankách. Mal za preukázané, že na základe Zmluvy o poskytnutí spotrebiteľského úveru č. 2915577130 z 25. októbra 2017, poskytla Tatra banka, a.s. žalovanému spotrebiteľský úver v sume 3 570 eur. Žalovaný splátky úveru nesplácal riadne a včas a medzi stranami nebolo sporné, že žalovaný dlh aj napriek písomnostiam („Výzva pred mimoriadnou splatnosťou“ zo 07. januára 2019 a „Oznámenie o vyhlásení mimoriadnej splatnosti a výzvy na zaplatenie“ zo 04. februára 2019) doručených žalovanému neuhradil. S poukazom na ustanovenie § 92 ods. 8 zákona o bankách, rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) sp. zn. 7Cdo/26/2017 a uznesenie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 11CoCsp/41/2022, v súvislosti s posudzovaním platnosti postúpenia pohľadávky z právneho predchodcu žalobcu na súčasného žalobcu (na základe Zmluvy o postúpení pohľadávok z 09. novembra 2021) konštatoval, že žalobca v konaní nepreukázal existenciu a doručenie písomnej výzvy v zmysle § 92 ods. 8 zákona o bankách, adresovanej a doručenej žalovanému so strany právneho predchodcu žalobcu - banky, ktorou výzvou by banka vyzvala žalovaného na úhradu pohľadávky tak, aby následne mohla banka v súlade so zákonom postúpiť pohľadávku na súčasného žalobcu. Zdôraznil, že nestačí akákoľvek písomná výzva banky na zaplatenie, ale touto písomnou výzvou musí banka jednak vyzvať dlžníka na zaplatenie dlžnej sumy s uvedením lehoty 90 dní a zároveň ho upozorniť, že po márnom uplynutí tejto lehoty bude banka oprávnená postúpiť pohľadávku na iný, hoc aj nebankový subjekt bez súhlasu dlžníka.

1.2. V nadväznosti na uvedené súd prvej inštancie ohľadne zrozumiteľného (t. j. platného) zosplatnenia nároku žalobcu v zmysle § 53 ods. 9 OZ s odkazom na § 565 OZ (absencia konkretizácie splátky, pre ktorú došlo k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti pohľadávky) a neplatného postúpenia pohľadávky so strany právneho predchodcu žalobcu (banky) na žalobcu s prihliadnutím na nepreukázaný zákonný postup pred postúpením pohľadávky z banky na žalobcu v zmysle § 92 ods. 8 zákona o bankách, dospel k záveru, že žalobca v konaní neunesol dôkazné bremeno ohľadne preukázania platného postúpenia tzv. tvrdenej zročnej pohľadávky z právneho predchodcu žalobcu na súčasného žalobcu a žalobu žalobcu ako nedôvodnú zamietol. Výrok o trovách odôvodnil ustanovením § 255 ods. 1 CSP.

2. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie postupom podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil a zameral sa na argumentáciu žalobcu, ktorá je založená na dvoch argumentačných líniách. Prvá odvolacia námietka je založená na názore, podľa ktorého pre samotné vyhlásenie predčasnej (resp. mimoriadnej) splatnosti úveru zákon (§ 53 ods. 9 a § 566 OZ) nevyžaduje uviesť, pre ktorú konkrétnu omeškanú splátku vyhlasuje veriteľ úver za predčasne splatný, nakoľko to je možné vyvodiť podľa ustanovenia § 565 OZ v spojení s § 53 ods. 9 OZ. Druhá argumentačná línia vychádza z toho, že vo výzve podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách nemusí banka klienta informovať o možnosti postúpiť pohľadávku na tretiu osobu s tým, že výzvou v zmysle § 92 ods. 8 zákona o bankách môže byť aj oznámenie o vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru (druhá odvolacia námietka). Odvolací súd na doplnenie správnosti uviedol, že tak výzva Tatra banky, a.s. pred mimoriadnou splatnosťou zo 07. januára 2019 ako aj „Oznámenie o vyhlásení mimoriadnej splatnosti a výzvy na zaplatenie“ zo 04. februára 2019 neobsahovali žiaden údaj o tom, pre omeškanie ktorej konkrétnej splátky má dôjsť k zosplatneniu predmetného úveru. Tento údaj spočívajúci v konkretizácii omeškanej splátky, pre ktorú došlo k zosplatneniu, nie je zistiteľný ani zo samotnej žaloby, ani z ostatných podkladov predložených žalobcom. Tvrdenie o tom, pre ktorú splátku bol úver zosplatnený, sa po prvýkrát objavuje až v odvolaní žalobcu. Ďalej zdôraznil, že podstatným pre posúdenie danosti aktívnej vecnej legitímácie žalobcu bolo posúdenie toho, či právny predchodca postupoval pri zosplatnení pohľadávky v súlade so zákonom (§ 53 ods. 9 OZ, § 92 ods. 8 zákona o bankách, § 17 zákona č. 129/2010 Z. z.) a teda či zosplatnenie žalovanej pohľadávky právnym predchodcom žalobcu možno považovať za platné.

2.1. V súvislosti s úpravou režimu straty výhody splátok odvolací súd pripomenul, že zákonodarca v § 53 ods. 9 OZ zaviedol pravidlo, z ktorého vyplýva, že veriteľ (v postavení dodávateľa) môže požadovať splnenie celého dlhu pre nesplnenie niektorej zo splátok za podmienok, že už uplynuli tri mesiace od omeškania so zaplatením príslušnej splátky a že upozornil dlžníka (v postavení spotrebiteľa) v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva. Účinnosť uplatnenia práva veriteľa podľa § 565 OZ je teda podmienená tým, že veriteľ v uvedenej lehote pred uplatnením tohto práva upozornil dlžníka na to, že toto právo využije. Bez takéhoto včasného upozornenia je uplatnenie neúčinné (Občiansky zákonník pre prax, Eurounion, máj 2015, komentár k § 53 ods. 9 OZ). Z hľadiska vzťahu medzi „trojmesačnou dobou“ a „lehotou nie kratšou ako 15 dní“, ktoré rámce spomína § 53 ods. 9 OZ, zákonodarca výslovne neupravuje, či môžu plynúť súbežne alebo či uvedená minimálne 15-dňová lehota môže začať plynúť až po uplynutí trojmesačnej doby. Z ustanovenia § 565 veta druhá OZ vyplýva, že veriteľ môže žiadať o jednorazové vrátenie nesplnenej dlžnej sumy využiť najneskôr do splatnosti najbližšej nasledujúcej splátky a môže tak urobiť až po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením zmeškanej splátky (§ 53 ods. 9 OZ). Podľa názoru odvolacieho súdu je jednoznačným iba to, že v čase uplatnenia práva je spotrebiteľ v omeškaní s plnením niektorej zo splátok tri mesiace a uplynula lehota 15 dní na uplatnenie práva po upozornení dlžníka.

2.2. Odvolací súd ďalej rozviedol úvahu, že predčasné zosplatenie spotrebiteľského úveru je právom veriteľa a uvedené je v prípade spotrebiteľského vzťahu za splnenia podmienok v § 53 ods. 9 OZ s akcentom na skutočnosť, že aspoň z jednej z notifikácií veriteľa (t. j. z upozornenia na možnosť predčasného zosplatnenia úveru a z oznámenia o realizácii zosplatnenia úveru) musí byť zrejme, pre omeškanie ktorej konkrétnej splátky je predmetný úver predčasne (mimoriadne) zosplatený, t. j. tento údaj musí byť aspoň v jednej tejto notifikácii jednoznačne konkretizovaný. Dôvodil, že i keď Občiansky zákonník *expressis verbis* neuvádza čo má byť obsahom predmetných notifikácií, tento obsah možno nepochybne vyabstrahovať z podmienok, ktoré musia byť pre realizáciu práva veriteľa vyhlásené predčasnú (mimoriadnu) splatnosť úveru splnené. Pokiaľ ustanovenie § 53 ods. 9 OZ možnosť realizácie práva veriteľa predčasne zosplatiť úver podmieňuje uplynutím 3 mesačnej doby od omeškania so zaplatením splátky, tak je zrejme, že táto konkrétna splátka musí byť jednoznačne identifikovateľná, čomu zodpovedá povinnosť viesť ju i konkretizovať. Samotný veriteľ predsa musí viesť, pre nezaplatenie ktorej konkrétnej splátky svoje právo zosplatiť úver realizuje, a nie je žiaden dôvod, aby touto informáciou nedisponoval aj dlžník.

2.3. Odvolací súd ďalej zdôraznil, že na uvedenom nemení nič ani rozhodovacia činnosť niektorých odvolacích súdov, na ktorú poukazoval žalobca v odvolaní, pretože rozhodnutia súdov rovnakej inštancie nie sú v tomto smere záväzné. Za nenáležitý považoval aj poukaz odvolateľa na ním označené rozhodnutia najvyššieho súdu, týkajúce začiatku plynutia premlčacej doby v prípade zosplatneného spotrebiteľského úveru (čo nie je daný prípad), ktoré nijakým spôsobom nereflektujú na problematiku obsahových náležitostí predmetných notifikácií a s tým súvisiaceho posúdenia platnosti zosplatnenia spotrebiteľského úveru. Súd prvej inštancie vôbec neodôvodňoval zamietnutie žaloby premlčaním žalobného nároku, preto túto časť argumentácie odvolateľa vyhodnotil ako irelevantnú.

2.4. V nadväznosti na uvedené potom odvolací súd argumentoval, že pre určitosť právneho úkonu zosplatnenia úveru vôbec nepostačuje, ak údaj o tom, ktorá konkrétna splátka predčasnú (mimoriadnu) splatnosť vyvolala, možno vyvodiť z ustanovenia § 565 OZ v spojení s ustanovením § 53 ods. 9 OZ. Požiadavke určitosti zodpovedá konkrétnosť a jasnosť, a nie je úlohou spotrebiteľa (ani súdu) si tento podstatný údaj z niečoho alebo podľa niečoho vyvodzovať, či doslova po ňom pátrať. V kontexte uvedeného doplnil, že nie je žiadnou raritou, že právni nástupcovia veriteľov, resp. veritelia samotní, podávajú žaloby formulárového charakteru, z ktorých okrem iného nie je zistiteľné, pre ktorú konkrétnu nezaplatenú splátku došlo k zosplatneniu úveru a k žalobám pripoja množstvo dokumentov a očakávajú, že súd si všetky podstatné zistenia dohľadá a vyabstrahuje sám, čo úlohou súdu v týchto prípadoch nie je.

2.5. Odvolací súd ako nedôvodnú vyhodnotil tú časť oponentúry žalobcu, v ktorej namietal, že určenie od akej omeškanej splátky sa žalovaný dostal do omeškania a od akej konkrétnej splátky si žalobca

uplatňuje predčasné zosplatnenie dlhu je právnym posúdením a žalobca nemá povinnosť vec právne kvalifikovať, ale len skutkovo vymedziť; stotožnil sa s názorom, že právne posúdenie veci je na súde v zmysle zásady „iura novit curia“, avšak konkretizovanie splátky, pre ktorú došlo k zosplatneniu spotrebiteľského úveru je skutkovým tvrdením, a nie právnym posúdením, ako sa mylne domnieva odvolateľ.

2.6. Druhú odvoláciu námietku odvolací súd uznal za dôvodnú, nakoľko vychádza z právneho názoru vysloveného najvyšším súdom v uznesení sp. zn. 9Cdo/165/2022. Dovolací súd tu konštatoval, že nie je možné považovať za správny právny názor odvolacieho súdu, že vo výzve podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách musí banka klienta informovať o možnosti postúpiť pohľadávku na tretiu osobu s tým, že výzvou v zmysle § 92 ods. 8 zákona o bankách môže byť aj oznámenie o vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru za predpokladu, že dlžník mal objektívnu možnosť oboznámiť sa s obsahom takéhoto adresovaného jednostranného právneho úkonu (§ 45 ods. 1 OZ). Zároveň upozornil, že dôvodnosť druhej odvolacej námietky neneguje nedôvodnosť prvej odvolacej námietky a vzhľadom na to, že absencia konkretizácie splátky, pre ktorú má dôjsť k zosplatneniu úveru aspoň v jednej písomnej notifikácii veriteľa, je bez ďalšieho sama osebe dôvodom pre zamietnutie žaloby, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo veci samej ako vecne správny potvrdil. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol v súlade s ustanovením § 396 ods. 1 CSP pri aplikácii § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP podľa procesného výsledku konania so zreteľom na R 72/2018.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Váda zmätočnosti mala spočívať v tom, že odvolací súd odôvodnil svoj potvrdzujúci rozsudok nekonzistentne a nepredvídateľne, nakoľko jeho právne závery sú v extrémnom rozpore s doslovným znením zákona, odbornej literatúry, ako aj právnymi závermi v rozhodnutiach najvyšších súdnych autorít a iných krajských súdov, čo žiadnym spôsobom neprispieva k princípu právnej istoty. Žalobca na základe ním citovaných rozhodnutí krajských súdov považoval napadnuté rozhodnutia nižších súdov za nepredvídateľné a nekonzistentné s rozhodovacou praxou ostatných krajských súdov, čo zakladá porušenie práva na spravodlivý súdny proces na úkor žalobcu.

3.1. Žalobca prípustnosť dovolania vyvodzoval aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. c) CSP. Naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 CSP záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne, t. j. či je veriteľ povinný za dodržania podmienok uvedených v § 53 ods. 9 OZ a § 565 OZ súčasne v podaní, ktorým toto právo uplatňuje uvádzať, pre ktorú konkrétnu splátku pristúpil k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti pohľadávky, t. j. či je skutkové vymedzenie splátky, pre nesplnenie ktorej došlo k uplatneniu práva podľa § 565 OZ v spojení s ustanovením § 53 ods. 9 OZ náležitou takéhoto právneho úkonu, ktorej prípadné neuvedenie by spôsobovalo neplatnosť tohto právneho úkonu.

3.2. Mal za to, že veriteľ nie je povinný uvádzať konkrétnu splátku, pre ktorú sa veriteľ chystá, prípadne pre ktorú veriteľ pristúpil k vyhláseniu splatnosti úveru. Vo veci konajúce súdy však zastali úplne opačný názor, že výzva musí obsahovať identifikáciu tej splátky, pre ktorú sa veriteľ rozhodol využiť svoje právo na zosplatnenie celého dlhu, pretože ak taký údaj neobsahuje, tak je neurčitý a nejasný. Určenie, pre nezaplatenie ktorej konkrétne určenej splátky nastalo zosplatnenie dlhu je právnym posúdením, t. j. výhradne na posúdení súdu a žalobca nemá povinnosť vec právne kvalifikovať, ale len skutkovo vymedziť. V tejto súvislosti poukázal na rozdielnu rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky o totožnej otázke; v rozhodnutí z 30. januára 2024 sp. zn. 1Cdo/123/2022 najvyššia súdna inštancia poskytla odlišné posúdenie otázky určitosti výzvy - upozornenia, ktorá je predpokladom zosplatnenia úveru, keď konštatoval: „Dovolací súd sa nestotožňuje s názorom, ktorý prezentovali dovolateľa, že špecifikácia splátky, pre ktorú dochádza k zosplatneniu, by mala byť podmienkou platnosti predčasného zosplatnenia dlhu. Žiadnu takúto povinnosť (uviesť v zosplatnení konkrétnu splátku) zákon veriteľovi neukladá. Dovolací súd tiež nepovažuje za potrebné na tomto mieste viesť polemiku o tom, či je určenie splátky, ktorá vyvolala zosplatnenie, skutkovou alebo právnou otázkou (skutkovou otázkou nesporne je označenie takejto splátky vo výzve na zaplatenie alebo v samotnom zosplatnení; ak však tieto listiny vymedzenie relevantnej splátky neobsahujú, je jej určenie na účely

začatia počítania premlčacej doby len právnym konštruktom). Považuje však za vhodné uviesť, že pokiaľ sa vykonaným dokazovaním nepreukáže opak, treba vychádzať z princípu racionálneho správania účastníkov zmluvných vzťahov, ktorí konajú v súlade so zákonom, a teda vzhľadom na ustanovenie § 565 druhej vety Občianskeho zákonníka je potrebné predpokladať, že zosplatnenie bolo vyvolané tou splátkou, ktorá bola v čase zosplatnenia tri mesiace po splatnosti."

3.3. Dovolací súd sa v rozhodnutí, v ktorom riešil aj otázku špecifikácie splátky, pre ktorú má veriteľ v úmysle vyhlásiť alebo vyhlasuje mimoriadnu splatnosť vyjadril rozdielne od vyššie citovaného rozhodnutia sp. zn. 1Cdo/123/2022; konkrétne v uznesení sp. zn. 5Cdo/2/2023 dospel k opačnému záveru: „Dovolací súd uvádza, že pre spotrebiteľské vzťahy, ktorým je i ten v prejednávanej veci môže veriteľ žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky až najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva (§ 53 ods. 9). V súvislosti s úpravou režimu straty výhody splátok zákonodarca v § 53 ods. 9 OZ zavádza nové pravidlo, z ktorého vyplýva, že veriteľ (v postavení dodávateľa) môže požadovať splnenie celého dlhu pre nesplnenie niektorej zo splátok za podmienok, že uplynuli 3 mesiace od omeškania so zaplatením príslušnej splátky a že upozornil dlžníka (v postavení spotrebiteľa) v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva. Účinnosť uplatnenia práva veriteľa podľa § 565 OZ je teda podmienená tým, že veriteľ v uvedenej lehote pred uplatnením tohto práva upozornil dlžníka na to, že toto právo využije. Bez takéhoto včasného upozornenia je uplatnenie neúčinné. Z § 565 veta druhá OZ vyplýva iba to, že veriteľ môže žiadať o jednorazové vrátenie nesplatennej dlžnej sumy využiť najneskôr do splatnosti najbližšej nasledujúcej splátky a môže tak urobiť až po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením zmeškanej splátky (§ 53 ods. 9 OZ). V prípade, ak zo strany veriteľa dôjde k vyhláseniu úveru za predčasne splatný, a to v súlade s ustanovením § 565 OZ a § 53 ods. 9 OZ, pre platný úkon zosplatnenia je zo strany veriteľa nevyhnutné, aby v tomto zosplatnení presne špecifikoval konkrétnu splátku, pre ktorú jednorazovo a predčasne zosplatnil celý dlh."

3.4. Z vyššie uvedeného pre dovolateľa vyplynulo, že dovolací súd pristupuje k výkladu ustanovenia § 53 ods. 9 OZ a § 565 OZ rozdielne, čím bol naplnený dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP. Z týchto dôvodov žiadal rozsudky súdov nižších inštancií zrušiť a vec vrátiť prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd" alebo „dovolací súd") ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť, pretože nie je prípustné.

5. Právo na prístup k dovolaciemu súdu nie je absolútne. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok a tejto jeho mimoriadnej povahe zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti, prísne regulovanej Civilným sporovým poriadkom. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, len ak to zákon pripúšťa, pričom prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním.

6. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

7. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe

dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

10. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

11. Dovolací súd je viazaný iba vymedzením právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré považuje dovolateľ za nesprávne, nie však už určením, pod ktorý prípad prípustnosti jej riešenia (§ 421 ods. 1 CSP) táto otázka spadá. Z uvedeného dôvodu dovolací súd z hľadiska prípustnosti dovolania posudzuje (iba) materiálny substrát samotného dovolacieho konania spočívajúci vo vymedzení právnej otázky a predostretí vlastnej argumentácie dovolateľa v zmysle § 432 ods. 2 CSP, súčasne zohľadňujúc vlastnú rozhodovaciu prax (iura novit curia m.m. sp. zn. 4Cdo/11/2021, 8Cdo/54/2018, I. ÚS 51/2020).

Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP

12. V hierarchii postupu dovolacieho prieskumu platí, že dovolací súd najprv skúma prípustnosť dovolania z dôvodu zmätočnosti a až ak namietaný dôvod podľa § 420 CSP preukázaný nie je, pristúpi subsidiárne k prieskumu dovolacieho dôvodu spočívajúceho v správnosti právneho posúdenia veci (§ 421 CSP).

13. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

14. So zreteľom na uvedené dovolací súd pristúpil k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa, že procesne nesprávnym postupom súdov bolo zasiahnuté do jeho práva na spravodlivý proces. V danom prípade však obsah spisu nedáva podklad pre záver, že dovolací súd svoje rozhodnutie

odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP.

15. Napadnuté rozhodnutie nemožno považovať za nepreskúmateľné či nedostatočne odôvodnené. Odôvodnenie rozsudku zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Súslednosti jednotlivých častí odôvodnenia a ich obsahové (materiálne) náplne zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť aj všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Argumentácia odvolacieho súdu je koherentná a jeho rozhodnutie konzistentné, logické a presvedčivé, premisy v ňom zvolené, aj závery, ku ktorým na ich základe dospel, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť; treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu.

16. Námietky žalobcu o nekonzistentnosti a nepredvídateľnosti napadnutého rozsudku odvolacieho súdu založené na argumente, že jeho právne závery sú v extrémnom rozpore s doslovným znením zákona, odbornej literatúry, ako aj právnymi závermi v rozhodnutiach najvyšších súdnych autorít a iných krajských súdov, sa v kontexte najnovšej judikatúry dovolacieho súdu (R 34/2025) o ktorej bude ešte reč, javia z dôvodu právnej neudržateľnosti ako neakceptovateľné resp. neopodstatnené.

17. Na uvedenom základe dovolací súd nezistil také nedostatky v postupe odvolacieho súdu, ktoré by odôvodňovali arbitrárnosť, resp. nepreskúmateľnosť jeho záverov. Z napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nevyplýva jednostrannosť, ktorá by zakladala svojvôľu alebo znamenala aplikáciu príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov popierajúcu ich účel, podstatu a zmysel. Odôvodnenie napadnutého rozsudku dalo jasnú a zrozumiteľnú odpoveď na to, akými úvahami sa riadil odvolací súd pri prijímaní záveru o potrebe zamietnutia žaloby pre nedostatok aktívnej legitimácie žalobcu. Za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom.

18. Samotná skutočnosť, že dovolateľ so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu nesúhlasí a nestotožňuje sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

19. Odvolací súd mal napadnutým rozhodnutím porušiť aj princíp právnej istoty podľa článku 2 CSP bez náležitého odôvodnenia odklonu, čo má zakladať ďalšiu vadu zmätočnosti. Podľa článku 2 ods. 1 až 3 CSP ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty.

Právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo. Ak sa spor na základe prihliadnutia na prípadné skutkové a právne osobitosti prípadu rozhodne inak, každý má právo na dôkladné a presvedčivé odôvodnenie tohto odklonu.

20. Poznajúc vlastnú rozhodovaciu činnosť najvyšší súd konštatuje, že do prijatia judikátu publikovaného pod č. R 34/2025 v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR 3/2025 a vyhlásenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu (13. marca 2024) neexistovalo rozhodnutie najvyššieho súdu, ktoré by sa výslovne (a nie iba okrajovo) v spore nastolenou problematikou zaoberalo, takže v žiadnom prípade

nemožno dospieť k záveru, že by odvolací súd rozhodol v spore v rozpore s ustálenou súdnou praxou, práve naopak, čo dokazuje ďalšia rozhodovacia prax najvyššieho súdu.

21. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd konštatuje, že vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP v posudzovanom prípade nezistil. Dovolanie je preto v tejto časti procesne neprípustné.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP

22. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP má určujúci význam vymedzenie „právnej“ otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne, lebo pri jej riešení ešte nedošlo k ustáleniu rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, alebo jeho jednotlivé senáty naďalej zastávajú odlišné (rozdielne) právne názory, čo sa prejavuje v ich rozdielnom rozhodovaní.

23. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu, ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Na to, aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti (vecnej prejednávateľnosti) dovolania, zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP.

24. Dovolateľ v preskúmvanej veci k dôvodnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. c) CSP namietal, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, či je veriteľ povinný za dodržania podmienok uvedených v § 53 ods. 9 OZ a § 565 OZ súčasne v podaní, ktorým toto právo uplatňuje uvádzať, pre ktorú konkrétnu splátku pristúpil k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti pohľadávky, t. j. či je skutkové vymedzenie splátky, pre nesplnenie ktorej došlo k uplatneniu práva podľa § 565 OZ v spojení s ustanovením § 53 ods. 9 OZ náležitosťou takéhoto právneho úkonu, ktorej prípadné neuvedenie by spôsobovalo neplatnosť tohto právneho úkonu. Túto otázku považuje v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu rozhodovanú rozdielne (sp. zn. 1Cdo/123/2022, 5Cdo/2/2023).

25. Vychádzajúc z dovolateľom formulovanej právnej otázky (a poznajúc vlastnú rozhodovaciu činnosť) dospel dovolací súd k záveru, že ide o právnu otázku, ktorá bola rozhodujúcou pre právne posúdenie sporu odvolacím súdom a ktorá zároveň v čase podania dovolania nebola dovolacím súdom definitívne vyriešená a pokiaľ sa k nej dovolací súd aj nemeritórne vyjadroval, nebol zjednotený na podstate jej právneho posúdenia. Ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu totiž netvorí jediné relevantné rozhodnutie dovolacieho súdu o spornej právnej otázke (nepublikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky), ktoré z povahy veci nemôže predstavovať otázku vyriešenia, teda takú otázku, o ktorej existuje ustálená rozhodovacia prax, pretože sa nejedná o tzv. judikát publikovaný v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, ani o prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu (porovnaj tiež nález Ústavného súdu Slovenskej republiky IV. ÚS 459/2022).

26. Z uvedených východísk možno rezumovať najmä to, že ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu netvorí uznesenie dovolacieho súdu o spornej právnej otázke vo veci sp. zn. 1Cdo/123/2022 z 30. januára 2024. Platí to o to viac, keď pre neprípustnosť dovolacích otázok v rozhodnutí sp. zn. 1Cdo/123/2022, na ktoré poukazoval dovolateľ, najvyšší súd meritórne nastolenú otázku ani neriešil. Uvedené akcentoval Ústavný súd Slovenskej republiky nasledovne: „(...) len na okraj a doplnkovo vyjadrené právne názory senátov najvyššieho súdu, ktoré hoci sú súčasťou odôvodnení rozhodnutí dovolacieho súdu, nemožno považovať za záväzné právne názory, keďže neboli dôvodom, bez vyriešenia ktorých by dané veci nebolo možné rozhodnúť“ (porovnaj sp. zn. III. ÚS 157/2025). Najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 1Cdo/123/2022 právny názor o nadbytočnosti konkretizácie omeškanej splátky vo výzve či oznámení o zosplatnení vyslovil len ako protiargument k nie pre vec

rozhodujúcej argumentácii dovolateľov o špecifikácii omeškanej splátky ako podmienky platnosti zosplatnenia. Ťažiskovo riešil otázku začiatku plynutia premlčacej doby v zmysle ustanovenia § 103 OZ a iba okrajovo sa vyjadril k otázke náležitosti vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru v tom zmysle, či predmetný úkon má obsahovať vymedzenie/určenie splátky zakladajúcej právo na vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru ako (esenciálnej) náležitosti tohto právneho úkonu; dospel k negatívnemu záveru, ktorý založil len na konštatovaní, že povinnosť označiť vo vyhlásení predčasnej splatnosti (zosplatnení) konkrétnu splátku zákon veriteľovi neukladá.

27. Obdobné úvahy možno subsumovať aj k druhému rozhodnutiu najvyššieho súdu z 25. januára 2024 sp. zn. 5Cdo/2/2023, ktorým došlo k zrušeniu napadnutého rozsudku pre jeho nepreskúmateľnosť, spôsobenú nezrozumiteľnosťou odôvodnenia do takej miery, že došlo v konaní k procesnej vade v zmysle § 420 písm. f) CSP. Z tohto dôvodu dovolaním napadnuté rozhodnutie najvyšší súd zrušil bez toho, aby sa zaoberal správnosťou právnych záverov, na ktorých spočíva zrušované rozhodnutie súdu. Preto, pokiaľ aj odôvodnenie predmetného rozhodnutia obsahuje doplnkovo vyjadrené právne názory (bod 3.3) na ktoré poukazoval aj dovolateľ, nemožno ich považovať za záväzné právne názory, pretože sa objavili len pri konštatácii dôvodnosti nedostatočného zdôvodnenia odvolacieho rozhodnutia.

28. Vychádzajúc z dovolateľom formulovanej právnej otázky možno preto uzavrieť, že v prípade dovolateľom nastolenej otázky ide o právnu otázku, ktorá bola rozhodujúcou pre právne posúdenie sporu odvolacím súdom a zároveň v čase podania dovolania (18. júna 2024) nebola dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne a nebola ani judikatúrne vyriešená.

29. Dovolací súd v kontexte uvedeného upriamuje pozornosť na skutočnosť, že ďalší senát najvyššieho súdu (6C) vo svojom uznesení z 13. februára 2025 sp. zn. 6Cdo/152/2022, po rozbere relevantných právnych ustanovení (§ 37 ods. 1 OZ, § 565 vety prvej OZ a § 53 ods. 9 OZ) pri posudzovaní rovnako formulovanej otázky ako v preskúmvanej veci dospel k záveru, že „ (...) ak právo veriteľa žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky môže zmluvný partner spotrebiteľa využiť najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky (kde inak špeciálna úprava z ustanovenia § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka spôsobuje v drvivšej väčšine prípadov vrátane všetkých dojednaní o splátkach s mesačnou a kratšou frekvenciou nepoužiteľnosť všeobecnej úpravy z § 565 vety druhej Občianskeho zákonníka o možnosti použitia práva veriteľom najneskôr do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky) a takému využitiu má (musí) predchádzať upozornenie spotrebiteľa na uplatnenie práva v lehote nie kratšej ako 15 dní; bez konkretizácie splátky, pre ktorú prichádza zosplatnenie, nie je možné spoľahlivo určiť, či k uplatneniu práva došlo za splnenia preň zákonom určených podmienok (uplynutia oboch v zákone ustanovených lehôt). Na právny úkon nekonkretizujúci splátku preto je dôvod nazerať ako na úkon zákon obchádzajúci (nakolko napriek nezakotveniu výslovnej zákonnej požiadavky na takúto náležitosť jej absencia spôsobuje nedodržanie účelu úpravy, ktorým je možnosť overenia si splnenia požiadaviek slúžiacich zvýšenej ochrane spotrebiteľa) a i nedostatočne určitý, v oboch prípadoch sankcionovaný neplatnosťou (či už podľa § 39 alebo § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka).“ Z týchto dôvodov senát najvyššieho súdu 6C argumenty dovolateľa na podporu tvrdenia o neexistencii žiadneho právneho podkladu pre vyžadovanie uvedenia konkretizácie splátky, pre ktorú má dôjsť k zosplatneniu (v žiadosti o jednorazové splatenie, resp. v upozornení na hodlané využitie práva tejto predchádzajúcom), nepovažoval za udržateľné.

30. Posudzujúc právne účinky dovolania podľa stavu v čase jeho podania, dovolací súd konštatuje, že medzičasom Občianskoprávne kolégium Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na svojom zasadnutí konanom 04. júna 2025 prijalo uznesenie najvyššieho súdu z 13. februára 2025 sp. zn. 6Cdo/152/2022 ako judikát, publikovaný pod č. R 34/2025 v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR 3/2025, ktorého právna veta znie: „Bez konkretizácie splátky, pre ktorú prichádza zosplatnenie, nie je možné spoľahlivo určiť, či k uplatneniu práva došlo za splnenia preň zákonom určených podmienok (uplynutia oboch lehôt podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka v znení účinnom do 31. októbra 2024). Právny úkon nekonkretizujúci splátku je preto nedostatočne určitý, sankcionovaný neplatnosťou (podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka).“

31. Žalobcom nastolená otázka bola tak medzičasom procesne prípustným spôsobom záväzne vyriešená, lebo tvorí ustálenú rozhodovaciu prax najvyššej súdnej autority. K retrospektívnym účinkom judikatúry dovolací súd vyjadruje vo svojich rozhodnutiach (sp. zn. 8MCdo/4/2014, 3Cdo/223/2016, 3Cdo/198/2017, 9Cdo/67/2020, 7Cdo/20/2021) priebežne stabilný názor, že účinky judikatúry nemožno obmedziť len do budúcnosti, ale nový právny názor je potrebné aplikovať aj na všetky už prebiehajúce konania. Vychádza sa z prevažujúceho prístupu, že súd právo netvorí, ale iba nachádza.

32. So zreteľom na doposiaľ uvedené dospel dovolací súd k záveru, že v danom prípade pri riešení dovolateľom nastolenej právnej otázky od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, nedošlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci. Z uvedených dôvodov dovolací súd dovolanie žalobcu, ktorým namietal nesprávne právne posúdenie veci podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP odmietol podľa § 447 písm. c) CSP.

33. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 druhá veta CSP).

34. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.